

LIMBAJUL MUZICAL ESTE UN DREPT UNIVERSAL AL OMULUI

Conf. univ. dr. Cristian CARAMAN

Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus”,

București, Romania

Institutul Teologic Baptist, București, Romania

caramancm@yahoo.com

Abstract: Musical language is a universal right of human beings.

Human personality it's an distinctive attribute of human beings which forms at the same time as their developement. This trait is excludely human. Due to their personality, human beings are unique among living things and thier personality traits make each unique among humans. Their individual developement happens naturally through interpersonal relations, and the exchange of values. The arts are a communication vehicle and is expressed through the artistic language. Human behavior is continuously manifested in the relationships with others, and create an exchange of moral and material values. The origin of human nature according to Christian concepts is Divine, and the personality of human beings is a result of their creation in God's image. God has imparted the human race with honour and glory and allowed them to rule over their own works. In God's relation with humans, musical language is very important. The modalities through which God reveals himself vary, but all show his holiness and his divine perfection. Through these communication forms, humans are in communion with God and are motivated by a true relationship with him. To conclude, the divine origin of humans represent the fundament for the universal rights of humans.

Keywords: *musical language, human personality, human rights, human origin, interpersonal relationships.*

Personalismul

Conceptul de personalism afirmă că lucrurile privitoare la univers pot fi învățate mult mai bine prin raportarea la realitatea personală decât prin re-

ferirea la simplele obiecte fizice.¹ Filosofia personalismului este o tendință teistică în filosofia modernă în care personalitatea nu este explicată prin celelalte lucruri, ci lucrurile sunt explicate prin ea. În filosofia personalismului, persoana Supremă, Dumnezeu, este cauza primordială a personalității. Spiritul uman este unic, conștient de sine, liber și esențial pentru gândirea personalistă. Rădăcinile gândirii personaliste se regăsesc în gândirea greacă veche, în Biblie și la anumiți filosofi moderni. La Universitatea din Boston personalismul s-a dezvoltat ca răspuns la impersonalism², mecanicism³, reducționism⁴, scientism⁵ și individualism⁶. Spre deosebire de existențialism⁷, care accentuează analiza persoanelor ca indivizi, personalismul afir-

-
- 1 Personalismul este o școală filosofică a gândirii care caută să descrie unicitatea:
 - Lui Dumnezeu ca Persoană Supremă;
 - sau a unei persoane umane în lumea naturii, în special în relație cu animalele. Unul dintre principalele puncte de interes ale personalismului este subiectivitatea umană sau conștiința de sine, trăită prin experiență în propriile acte ale persoanei și în întâmplările sale interioare — în „tot ceea ce este intern ființei umane, prin care fiecare om este martorul ocular al propriului sine”. *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX), București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
 - 2 Impersonalismul este politica de a fi impersonal în relațiile cu alte persoane sau de a menține relații impersonale într-un grup; lipsit de personalitate. Care exprimă o acțiune ce nu este atribuită nici unei persoane, care nu are subiect propriu-zis și se folosește în relații interumane numai la persoana a treia singular. *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).
 - 3 Mecanicismul este concepția care explică fenomenele biologice, sociale, psihice etc. pe baza principiilor și legilor mecanicii; reduce întreaga diversitate calitativă a fenomenelor și a proceselor naturii la fenomene și procese mecanice. *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).
 - 4 Reducționismul este modalitatea de explicare sau interpretarea a unor fenomene, structuri sau valori complexe ale realității sau ale cunoașterii, prin reducerea lor la concepte, structuri, legi sau configurații mai simple; simplificare excesivă. *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).
 - 5 Scientismul este concepția filosofică inițiată la sfârșitul sec. XIX și manifestată prin afirmarea multilaterală a spiritului științific. (și adesea prin absolutizarea rolului științei). *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).
 - 6 Individualismul este denumirea generică pentru concepțiile etice care iau ca punct de plecare individul izolat, independent de societate; atitudinea celui care subordonează interesele obștești celor personale, care este preocupat exclusiv de propria persoană. *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).
 - 7 Existențialismul este o doctrină filosofică și de acțiune. Este caracterizată printr-o accentuare a individualității, propagarea libertății individuale și a subiectivității. Termenul cuprinde o serie de filosofii și atitudini față de viață care au apărut în Germania începând

mă că personalitatea este împlinită numai în relații cu alții. Exponentul și precursorul cel mai influent al mișcării a fost profesorul de filosofie Borden Parker Bowne (1847-1910). Tradiția mișcării a fost continuată de Bowne Edgar S. Brightman (1884-1953), Peter Anthony Bertocci (1910-1989) ca profesor de filosofie la Universitatea din Boston, iar Martin Luther King jr. a adoptat personalismul ca pe propria sa filosofie de viață. Principalul motiv al dezvoltării personalismului a fost marea criza economică din anii 1920 și 1930. Premisa de bază a personalismului este compatibilă cu creștinismul ortodox. Biblia are o influență majoră în personalism, dar gânditorii sistemului susțin o mare varietate de poziții cu privire la varietatea subiectelor, încât diferiții personaliști evanghelici au o abordare punctuală în evaluarea valorii lucrărilor lor. Personalistii studiază problema ființei și existenței umane atât în contextul tradițiilor istorice, filozofice și teologice, cât și în natura istorică și universală reală a vieții umane. De-a lungul timpului s-au distins patru școli de personalism: rusă, germană, americană și franceză. Toate cercetările în domeniul personalismului au avut ca scop subiectivitatea creatoare explicată doar prin implicarea lui Dumnezeu. Natura umană este creată de Dumnezeu unică și cu suflet. Prin personalism omul se depărtează de individualismul egoist și de colectivismul extrem în care personalitatea este nivelată și contopită cu masa. Dacă oamenii s-ar strădui să se apropie de Dumnezeu și să fie mai altruști cu semenii lor atunci moralitatea, libertatea de conștiință și religiozitatea lor ar crea o societate în care drepturile omului ar fi respectate. Personalismul are în vedere aspectele religioase și etice ale societății umane. Dumnezeu îi conferă omului dreptul de a alege între bine și rău, de a pune în aplicare o acțiune caritabilă sau nu, și a demonstra, într-un mod rațional, atotputernicia lui Dumnezeu, atributele Sale pe de o parte și existența răului pe de altă parte. Filosofia personalismului recunoaște în primul rând valorile personalității. Filosoful Emmanuel Mounier (1905-1950), fondatorul curentului personalist în Franța, ajunge la concluzia: „că formarea unei persoane ca persoană coincide complet cu mișcarea progresului istoric către o existen-

cu Primul Război Mondial și în Franța imediat după al Doilea Război Mondial. Existențialismul este o doctrină filozofică și de acțiune. Este caracterizată printr-o accentuare a individualității, propagarea libertății individuale și a subiectivității. *Dicționar Evanghelic de Teologie*, Editor general Walter A. Elwell, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2012; *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* (DEX).

ță civilizată, o cultură și o spiritualitate.”⁸ Ideea de bază a personalismului este că Dumnezeu este Persoana supremă care a creat toate lucrurile. În forma teistică, personalismul creștin, consideră că modelul cea mai înalt al instanței individuale a personalității îl reprezintă Isus Hristos. Personalității consideră că personalitatea, ca manifestare a ființei umane, este cea mai importanta categorie ontologică a cărei continuitate este determinata de activitatea umana.

Datorită personalității omul are:

- ✦ Exteriorizare sau conștiența de sine.
- ✦ Internalizare: motive, scopuri, atitudini în raport cu realitatea înconjurătoare și cu sine însuși.
- ✦ Transcendență: o înțelegere a ceea ce este revelat doar în actul credinței.
- ✦ Capacitatea de a efectua o acțiune recunoscută și utilă în plan social.
- ✦ Capacitatea de a realiza semnificații, de a emite judecăți de valoare și de a crea valori.
- ✦ Capacitatea de control și autocontrol, în concordanță cu situațiile concrete.

Acumulările calitative, rezultate din acceptarea valorilor morale, alcătuiesc caracterul a cărui exteriorizare este facilitată de aptitudini și de temperament.

În Rusia, Nikolai Berdyaev (1874-1948) s-a ocupat de filosofia religiei, jucând un rol major în dezvoltarea personalismului. Încercând să definească nouă direcție, el a scris următoarele:

Îmi definesc filosofia ca fiind filozofia subiectului, filosofia spiritului, filosofia libertății, filosofia dualist-plural, filosofia creativ-dinamică, filosofia personalistă și filosofia eshatologică.⁹

Personalistii ruși credeau că personalitatea este libertate, o descoperire, o forță spirituală, iar tainele existențiale pot fi înțelese prin observarea de sine. În Germania, Max Scheler (1874-1928) a elaborat conceptul de personalism etic, prin care valoarea personalității reprezintă cel mai înalt nivel axiologic, iar William Stern (1871-1938) a dezvoltat conceptul de

8 *Personalismul este o tendință existențial teistică în filozofie*, site:<https://rum.agromaSSIDAYU.COM> › personalizm-eto-ekzis..., accesat în 15. 06. 2021.

9 *Ibidem*.

personalismul critic și a inventat, de asemenea, termenul de coeficient de inteligență, sau IQ. Personalismul german a acordat o importanță deosebită înclinațiilor și abilităților individului din sferele profunde ale ființei individuale. În America însă problemele religioase și etice joacă un rol important în personalism, iar moralitatea și libera alegere a unei persoane pot conduce la crearea unei societăți armonioase. Filosofii americani consideră că istoria lumii joacă un rol important în dezvoltarea personalității omului, iar o persoană poate atinge apogeul fericirii în unirea sa cu Dumnezeu. În Franța, conceptul despre personalitate a cunoscut o lungă perioadă de formare când filozofii au acordat o importanță deosebită noțiunilor generale despre om și învățăturilor existențiale și marxiste dezvoltate în secolul XX. Urmașii filosofiei personalismului francez au negat dogmatismul caracteristic teologiei introducând conceptul prin care persoana se dezvoltă constant în interacțiune cu lumea modernă, primind liniile directe corecte în viață atunci când se corelează cu Absolutul.

Laturile personalității

Prin personalitate se înțelege ceea ce este propriu, caracteristic conduitei unei persoane și care o caracterizează și o diferențiază de alte persoane. Personalitatea este un ansamblu de trăsături morale și intelectuale prin care se remarcă o persoană și care se formează de la naștere și continuă să se dezvolte pe tot parcursul vieții, fiind influențată de relațiile interpersonale și sociale.

Laturile personalității sunt¹⁰:

- ♦ Latura generală – care exprimă aspecte general-umane, inteligența și voința, proprii oricărei personalități.
- ♦ Latura tipologică (particulară) – care se referă la atitudini, convingeri, sentimente, obiceiuri, mentalități formate în condiții social-istorice diferite, ca urmare a apartenenței omului la o anumită comunitate socială, religioasă, etnică și la o anumită cultură.
- ♦ Latura individuală – care exprimă trăsături specifice de gândire, simțire și acțiune prin care personalitatea dată se deosebește de ceilalți oameni, fiind o entitate unică și originală.

10 Laturile personalitatii – Rasfoiesc.com, site: <https://www.rasfoiesc.com> > educatie > psihologie > Lat..., accesat în 01. 07. 2021.

Calitatea personalității depinde de calitatea valorilor morale însușite și aplicate ca acte de conduită. Dacă aceste valori morale sunt pozitive atunci caracterul va fi frumos iar personalitatea va fi deschisă cunoașterii, implicării sociale și creativității.

Comunicare – limbaj

Comunicarea se află la baza dezvoltării personalității și se realizează prin limbaj.¹¹ Limbajul are trei sensuri:

- ✦ Sensul larg, definit prin reprezentările, percepțiile și sentimentele pe care le exteriorizăm.
- ✦ Sensul propriu, legat de imagine, de concept și de sunet.
- ✦ Limbaj total, însumează sensurile enumerate la a, b.

Limbajul fiind o manifestare atât individuală, cât și colectivă, asigură comunicarea informațiilor cu ajutorul unui cod exprimat prin literă, cuvânt sau notă muzicală.

Limbajul poate fi:

- ✦ Sonor, exprimat prin cuvinte, sunete și zgomote.
- ✦ Vizual, reprezentat plastic sau pictural.
- ✦ Mimico-gestual redat în arta coregrafică sau în ipostaze aflate într-o continuă întrepătrundere.

Cel mai reprezentativ rămâne limbajul vorbit care își afirmă prezența și specificul prin cuvânt, ca realitate psihologică fundamentală a faptului că omul este o ființă grăitoare.

Arta ca limbaj

Arta fiind un mijloc de cunoaștere și de comunicare se exprimă prin mijloacele specifice limbajului artistic. Limbajul artistic poate exprima ceea ce afirmă cuvintele, dar mai cu seamă ceea ce nu pot exprima vorbele. Prin comparație între limbajul artistic și cel științific se poate observa că:

- ✦ Limbajul artistic se adresează în mod indirect, ambiguu, subliminal stimulând imaginația asociativă.
- ✦ Limbajul științific se adresează în mod direct, precis, transparent apelând la logică.

11 Comunicarea – definiție. Elementele și scopul comunicării, site: <https://clipsi.ro> > comunicarea-elementele-scopul, accesat în 01. 07. 20121.

Muzica fiind arta sunetelor, comunică în mod specific omului stări afective prin forța ei afectogenă și obligă la un răspuns în plan psihic prin forța ei dinamogenă.¹² Limbajul muzicii fiind unul specific nu poate transmite informația afectivă prin cuvinte și nici prin altă modalitate de comunicare. Esența comunicării muzicale este trăirea cu ajutorul informației transmise prin melodie, ritm și armonia sunetelor. Trăirea umană poate fi exprimată cel mai bine și mai frumos prin muzică. Universul muzicii se exprimă plenar prin el însuși, vorbirea reducându-i din autenticitate și înțelegere.

Limbajul muzical – modalitate specifică de comunicare cu Dumnezeu

În relația omului cu Dumnezeu limbajul muzical este important, acesta fiind caracteristic îngerilor și oștilor care Îi aduc laudă lui Dumnezeu și lui Iisus Hristos în locurile prea înalte:

M-am uitat, și împrejurul scaunului de domnie, în jurul făpturilor vii și în jurul bătrânilor am auzit glasul multor îngeri. Numărul lor era de zece mii de ori zece mii și mii de mii. Și ziceau cu glas tare: Vrednic este Mielul, care a fost înjunghiat, să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și lauda”. (Apocalipsa 5:11,12)

În Sfintele Scripturi se remarcă folosirea limbajului muzical în mod constant.

- ♦ În dorința lui Dumnezeu de a se apropia de omul căzut în păcat. (1 Samuel 10:5-6; 2 Împărați 3:15-16; 1 Cronici 15:16-22; 2 Cronici 5:11-14 etc.)

Și când duhul trimis de Dumnezeu venea peste Saul, David lua harpa și cânta cu mâna lui. Saul răsuflea ușurat atunci mai ușor, se simțea ușurat și duhul cel rău pleca de la el. (1 Samuel 16: 23)

- ♦ În dorința oamenilor de a-L lăuda pe Dumnezeu. Noi, în fiecare zi, ne lăudăm cu Dumnezeu și pururea slăvim Numele Lui. (Psalmii 44:8)

Exemplele pot fi în cântările de laudă ale lui Moise. (Exodul 15), Debora (Judecători 5), Ana (1 Samuel 2), Psalmii lui David (Psalmii 34:56,

12 Cristian Caraman, *Curs de închinare și muzică bisericească, Pentru studii Universitare prin Învățământ online*, Lecțiile 1, 2, Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus” din București, 2020, pp. 4-6. Text adaptat.

57, 58, 59 etc.), Psalmii lui Asaf (Psalmii 74, 75, 76, 77, 78 etc.), Psalmii filor lui Core (Psalmii 42, 44, 45 etc.), Maria (Evangelhia după Luca 1), Zaharia (Luca 1) etc.

- ♦ În dorința lui Dumnezeu de a pune în inima omului dorința de a-L mărturisi. Atunci când omul se întoarce sincer la Dumnezeu, El îl ascultă, îi rezolvă problemele și apoi pune în om dorința de a-L lauda:

Mi-a pus în gură o cântare nouă, o laudă pentru Domnul nostru.
Mulți au văzut lucrul acesta, s-au temut și s-au încrezut în Domnul.
(Psalmii 40:3)

În psihologie, exprimarea muzicală este considerată o prelungire a cuvântului rostit, ca o motivație a trăirilor interioare inexprimabile prin cuvinte. Pentru credincios, trăirea în prezența lui Dumnezeu este un mod de viață, iar Cuvântul lui Dumnezeu reprezintă o hrană spirituală. Limbajul muzical reprezintă o realitate spirituală în viața creștinilor, prin care Dumnezeu își pune amprenta desăvârșirii și sfințeniei Sale

Vorbiți între voi cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești și cântați din toată inima laudă Domnului. Mulțumiți totdeauna lui Dumnezeu Tatăl pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Hristos. Supuneți-vă unii altora în frica lui Hristos. (Efeseni 5:19-21)

Aspecte ale comunicării în relația dintre om și Dumnezeu

Fiind o Personalitate, Dumnezeu este o ființă rațională, inteligentă, conștientă de Sine, având o voință proprie și un caracter propriu. Dumnezeu a creat Universul din proprie voință, fiind implicat vital în existența acestuia, dar independent (ca persoană) de creație.¹³ El poate fi cunoscut în sfințenia și desăvârșirea Sa, prin revelația de Sine din Sfintele Scripturi și în creația și în coroana acesteia, omul.

Fiindcă, ce se poate cunoaște despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu. În adevăr, însușirile nevăzute ale Lui, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui se văd lămurit, de la facerea lumii, când te uiți cu băgare de seamă la ele, în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți., fiindcă, cu toate că au

13 Ionel Mureșan, *Contribuții în sprijinul parcurgerii programei de Educație Muzicală și Muzică Bisericească*, Cluj-Napoca, 2005, p. 60.

cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu I-au mulțumit, ci s-au dedat la gândiri deșarte, și inimile lor fără pricepere s-au întunecat. (Romani 1:19-21)

Modalitățile prin care Dumnezeu se descoperă sunt foarte variate, dar toate poartă amprenta sfințeniei și desăvârșirii Sale divine. Omul, în prezența dimensiunii personalității lui Dumnezeu, este plin de admirație și respect față de Dumnezeu, simțind nevoia de recunoaștere a slavei Sale, nevoia de adorare, de închinare și nevoia de a-L lăuda și mărturisii tuturor. De aceea, omul comunică cu Dumnezeu pe fondul unor trăiri emoționale-afective deosebite, care pe de o parte înlesnesc cunoașterea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte motivează comunicarea prin muzică a credinciosului cu divinitatea.

Printre mijloacele de comunicare ale omului cu Dumnezeu pot fi enumerate următoarele:

- ♦ Limbajul vorbit, ca formă largă de comunicare umană, are mesaj verbal clar, direct și logic datorită semnificației cuvintelor.
- ♦ Limbajul muzical, ca limbaj al trăirilor interioare, are ambiguitatea specifică exprimării muzicale.

Prin aceste forme de comunicare omul îi vorbește lui Dumnezeu, fiind motivat de o relație autentică cu El. Un exemplu în acest sens îl găsim în Cartea Psalmilor, care surprinde autenticul, frumusețea și ineditul unei astfel de comunicări cu divinitatea. Sfintele Scripturi ne oferă suficiente exemple de comunicare ale omului cu Dumnezeu sau cu semenii săi prin limbajul vorbit sau prin limbajul muzical. Astfel, vorbirea sau cântarea credinciosului, are aceleași repere în privința calității comunicării omului cu Dumnezeu.

Comunicarea poate fi:

- ♦ purtătoarea cuvintelor lui Dumnezeu: „Dacă vorbește cineva, să vorbească cuvintele lui Dumnezeu.” (1 Petru 4:11)
- ♦ dovada maturității credinciosului: „Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, gândeam ca un copil, când m-am făcut om mare, am lepădat ce era copilăresc. (1 Corinteni 13:11)
- ♦ plină de putere și har: „Vorbirea voastră să fie întotdeauna cu har, dreașă cu sare, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia.” (Coloseni 4:6)
- ♦ profundă și spirituală: „Ferește-te de vorbăriile goale și lumești, căci cei ce le țin, vor înainta tot mai mult în necinstirea lui Dumnezeu.” (2 Timotei 2:16)

- ✦ sinceră și naturală în exprimare: „Iisus i-a răspuns: Eu am vorbit lumii pe față. Totdeauna am învățat norodul în sinagogă și în Templu, unde se adună toți iudeii, și n-am spus nimic în ascuns” (Ioan 18:20)
- ✦ ziditoare sufletește: „Cine proorocește, dimpotrivă, vorbește oamenilor spre zidire, sfătuire și mângâiere.....” (1 Corinteni 14:3) „Când vă adunați laolaltă, dacă unul are o cântare, altul o învățătură, altul o descoperire, altul o vorbă în altă limbă, altul o talmăcire, toate să se facă spre zidirea sufletească” (1 Corinteni 14:15,26)
- ✦ o cântare de ludă: „Mi-a pus în gură o cântare nouă, o laudă pentru Dumnezeu nostru.” (Psalmii 40:3)
- ✦ o comunicare a Duhului Sfânt: „oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mânați de Duhul Sfânt” (2 Petru 1:21)
- ✦ o exprimare a voii lui Dumnezeu: „Atunci Petru i-a zis: Argint și aur, n-am, dar ce am, îți dau: În Numele lui Iisus Hristos din Nazaret, scoală-te și umblă.” (Faptele 3:6)

Creștinul – personalitate duhovnicească

Creștinii recunosc existența și suveranitatea lui Dumnezeu, recunosc demersul salvator al lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, acceptă în mod personal jertfa lui Iisus Hristos și recunosc sincer vinovăția față de Dumnezeu prin păcat, solicită iertarea divină și o nouă viață în prezența lui Dumnezeu.¹⁴ Scriptura delimitează clar cele două personalități existente și coexistente pe pământ încă de la apariția creștinismului: personalitatea firească și personalitatea duhovnicească.

Voi nu mai sunteți pământești, ci duhovnicești, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește într-adevăr în voi. Dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui. (Romani 8:9)

Personalitatea duhovnicească se formează în contextul cunoașterii lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt al lui Dumnezeu. Duhul Sfânt are o contribuție deosebită de a-l conștientiza pe om de necesitatea apropierii de Dumnezeu și tot El lucrează nașterea din nou în viața omului.

El ne-a mântuit nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută prin Duhul Sfânt. (Tit 3:6)

14 *Ibidem*, p. 61.

Nașterea din nou este echivalentă în Biblie cu apariția personalității duhovnicești și înseamnă o schimbare radicală, o evaluare nouă a lucrurilor, a experienței vieții în raport cu voința lui Dumnezeu prin Iisus Hristos.

Ce este născut din carne, este carne și ce este născut din Duh este duh. Nu te mira că ți-am zis: Trebuie să vă nașteți din nou. (Ioan 3:6,7)

Viața duhovnicească este întreținută de Duhul Sfânt care este sursa de înțelepciune și putere spirituală. Duhul Sfânt este cel care coordonează, stimulează și formează personalitatea duhovnicească a creștinului, înzestrându-l cu capacități spirituale capabile să-l facă pe credincios să trăiască o viață plină de roade duhovnicești ofertante semenilor săi. Creștinul care recunoaște întruparea dumnezeirii în Hristos, va avea ca scop în viață să-L cunoască pe Dumnezeu până la identificare, ca personalitate.

Și să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui și părtășia suferințelor Lui și să mă fac asemenea cu moartea Lui ca să ajung cu orice preț, dacă voi putea, la învierea din morți. (Filipeni 3:10,11)

În contrast cu omul duhovnicesc, omul firesc nu acceptă să comunice cu Dumnezeu, existența acestuia limitându-se, în concepția sa, numai la viața terestră. Pe când omul duhovnicesc știe că viața terestră este doar o parte a vieții lui, existența sa continuând în veșnicie cu Dumnezeu.

Căci noi n-avem aici o cetate stătătoare, ci suntem în căutarea celei viitoare. (Evrei 13:14)

Pentru creștini nimic nu este întâmplător în viață, ci totul este îngăduit de Dumnezeu cu un scop și cu semnificații spirituale, ceea ce îi oferă pace sufletească și echilibru emoțional care-i permit să treacă biruitor prin încercări. Creștinul duhovnicesc privește valorile vieții prin prisma experienței trăite cu Dumnezeu prin Hristos: „Dar lucrurile care pentru mine erau câștiguri, le-am socotit ca o pierdere din pricina lui Hristos” (Filipeni 3:7)

Elementele celor care două personalități, cea firească de cea duhovnicească, sunt edificatoare înțelegerii calității distincte care le separă:

- Omul firesc nu are răspuns clar la tot ce înseamnă existența lui; el fiind, în concepția sa, un exemplar aflat pe scara evoluției speciilor și limitat la viața terestră.

Omul duhovnicesc știe că este de origine divină, că poate trăi în prezența lui Dumnezeu cu care își va petrece veșnicia.

- ✦ Omul firesc practică activități utile și necesare în măsura în care acestea îi aduc foloase personale.

Omul duhovnicesc este un altruist de esență duhovnicească, fără a avea ca scop prioritar foloasele sale.

- ✦ Omul firesc are valori și judecăți de valoare care variază, ca apreciere, în funcție de optica individuală sau colectivă a unui moment dat.

Omul duhovnicesc va crea valori și va emite judecăți de valoare pe fondul trăirii lui cu Dumnezeu și pe baza unor adevăruri divine și eterne.

Cu privire la laturile personalității, acestea se regăsesc și în personalitatea duhovnicească:

- ✦ Latura generală a personalității. Trăsăturile general-umane (voința, inteligența) constituie pentru personalitatea duhovnicească fondul natural, firesc de dezvoltare al acesteia.
- ✦ Latura tipologică (particulară). Constituie elementul distinctiv al personalității duhovnicești în raport cu cea firească, a Bisericii (ca și colectivitate colectivă) și societate.
- ✦ Latura individuală. Este latura de la care Dumnezeu își începe lucrarea în viața omului.

Comunitatea creștină declarată ca Biserica lui Iisus Hristos, indiferent de confesiune, este formată din oameni născuți din nou în care Dumnezeu lucrează caracterul duhovnicesc și care trăiesc percepțiile creștine printre oameni:

Am fost răstignit împreună cu Hristos și trăiesc....dar numai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine. (Galateni 2:20)

Specificul laturii individuale a personalității duhovnicești este EUL care este înnobilit de plinătatea prezenței lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt.

Limbaajul muzical potrivit relatărilor biblice

În Sfintele Scripturi sunt suficiente relatări cu privire la utilizarea limbajului muzical în relația dintre om și Dumnezeu și în exprimarea muzicală a evreilor și a popoarelor biblice.¹⁵ Printre trăsăturile specifice ale limbajului muzical din Vechiul Testament se numără:

15 *Ibidem*, pp. 63-64.

- ✦ caracterul spontan, oral, anonim, colectiv și sincretic al exprimării muzicale.
- ✦ structura modală a limbajului muzical.
- ✦ muzica vocală desfășurată monodic, responsorial sau antifonic.
- ✦ cântul vocal acompaniat de instrumente cu coarde, de suflat și de percuție.

Comunicarea era facilitată în modul cel mai firesc cu ajutorul limbajului muzical în toate domeniile vieții personale, sociale, politice și religioase. În viața religioasă limbajul muzical avea o semnificație deosebită și o pondere stabilită de Însuși Dumnezeu, fie în mod direct când a rânduit închinarea la Templu, fie prin liderii rânduiți să conducă închinarea poporului. La Templu cântăreții erau aleși pentru slujbă dintre leviți și preoți, fiind organizați în 24 de cete instruite și conduse de lideri pricepuți în muzică.

Și David a zis căpeteniilor Leviților să așeze pe frații lor cântăreți cu instrumente de muzică, cu lăute, arfe și țimbale, și să sune din ele cântări răsunătoare, în semn de bucurie. (1 Cronici 15:16)

Pregătirea lor pentru a deveni cântăreți începea din familie prin intermediul părinților. În Noul Testament relatările cu privire la utilizarea limbajului muzical sunt puține, dar elocvente+ în privința motivației și scopurilor folosirii acestuia:

- ✦ *Cântarea Mariei* motivată de relația pe care o avea Maria cu Dumnezeu, fapt care-i permitea să înțeleagă voia Lui, să o accepte și să se bucure de statutul pe care urma să-l aibă prin nașterea lui Iisus Hristos. (Luca 1:46-55)
- ✦ *Cântarea îngerilor* care a vestit nașterea lui Iisus Hristos ca o motivație a bucuriei exprimată prin laudele aduse lui Dumnezeu. (Luca 2:14)
- ✦ *Cântarea lui Simeon și a Anei* determinată de prezența pruncului Iisus Hristos și de bucuria împlinirii voii lui Dumnezeu de a pregăti mântuirea tuturor popoarelor prin Fiul Său. (Luca 2:25-38)
- ✦ *Cântarea de laudă* pe care au cântat-o Iisus Hristos și ucenicii în drum spre Muntele Măslinilor. (Marcu 14:26)

Limbajul muzical este o modalitate specifică, curentă și eficientă de comunicare. Apostolul Pavel face câteva recomandări creștinilor din Efes și Coloseni de a vorbi și de a se sfătui între ei cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești, având în ei belșugul Cuvântului lui Dumnezeu și a mulțumirii din inimă. Limbajul muzical, ca modalitate de exprimare,

îi însoțea pe creștini în momentele dificile ale vieții lor, un exemplu fiind cântarea lui Pavel și Sila aflați în închisoare (Fapte 16: 25). De asemenea, în fața tronului de slavă al lui Dumnezeu, cântarea de laudă și de închinare va fi intonată de toate făpturilor, care se află în cer, pe pământ, sub pământ, pe mare la adresa lui Dumnezeu care șade pe scaunul de domnie și a lui Iisus Hristos, Mielul lui Dumnezeu. Apocalipsa 5: 8-14).

Concluzie

În istoria recentă, concepția antropocentrică despre viață ia locul treptat concepției teocentrice despre lume. Umanismul a afectat profund fiecare manifestare a gândirii moderne de după epoca Renașterii. Modul de gândire antropocentrist al epocii moderne a dus la redefinirea eticii religioase a rolului omului în cosmos și societate, ceea ce a avut drept consecință transferul interesului religios al individului (toleranța religioasă), divinitatea trecând pe plan secund. În epoca Renașterii au avut loc marile descoperiri geografice (călătoriile lui Vasco da Gama, Cristofor Columb, Fernando Magellan, ș.a.). În filozofie trăsătura caracteristică Renașterii a fost orientarea antiscolastică și reluarea curentelor filozofice antice. Abordarea umanistică, optimistă și experimentală a lucrurilor vieții a devenit obișnuită. Științele naturii au cunoscut un puternic avânt, iar ramurile științelor moderne ale naturii, întemeiate pe experiment și pe aplicarea matematicii, se dezvoltă cu precădere (Nicolaus Copernicus, Galileo Galilei, Johannes Keppler). Un progres considerabil au cunoscut științele exacte, medicina, cunoștințele tehnice. Oamenii erau iubitori ai frumosului în natură și om, făcând un cult al esteticului. Umanismul s-a manifestat în știință, filozofie, literatură și artă, caracteristic fiind interesul pentru personalitatea umană a sentimentelor omului și afirmarea dreptului la libertate și fericire spirituală. Din scrierile biblice reiese că religia era strâns legată de literatură și muzică.¹⁶

Romantismul a înlesnit contextul propice afirmării originalității, spontaneității sincere și emoționale, a liberei inspirații personale; a promovat fantezia și sentimentul, cultul personalității, libertatea de expresie ca principii și condiții fundamentale ale artei autentice. În acest mod, Romantismul stă la originea artei moderne. Dimensiunea spirituală a exis-

16 Cristian Caraman, *Genuri ale muzicii protestante*, București, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2011, pp. 13-15. Text preluat și prelucrat.

tenței umane a fost separată de viața cotidiană, iar creștinismul și muzica sa răspunzând prea puțin întrebărilor obiective ale științei care exercita un interes din ce în ce mai captivant din partea societății, au fost trimise spre periferia culturii. Profunde schimbări petrecute în cultura occidentală care este în prezent atât de pasionantă și implicată într-o rețea de relații interpersonale, și care au lăsat un spațiu mic problemelor spirituale, necesită o reconsiderare a artei și al locului ei în Biserică.¹⁷

Gândirea modernă pune accentul pe importanța rațiunii și a metodei științifice în descoperirea adevărului și refuză să fie legată de tradițiile trecutului, acest lucru reflectându-se și în modalitățile de închinare.

Dumnezeu dorește atât *exceleță muzicală* cât și *sinceritate spirituală* în închinare. Muzica creștină contemporană reprezintă societatea în diversitatea ei culturală și tradițională, ea evoluând în ritmul dezvoltării civilizației umane. Inima reconcilierii în diversitate este Iisus Hristos și porunca Lui nouă:

Să iubești pe Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată mintea ta. Aceasta este cea mai mare și prima poruncă. A doua este: Trebuie să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși. (Evanghelia după Matei, cap. 22:36-38)

Prin urmare originea divină a umanității reprezintă fundamentul pentru drepturile universale ale omului.¹⁸

Bibliografie selectivă:

- * Abraham, Gerald, *The Concise Oxford History of Music*, Oxford, Oxford University Press, 1979.
- * Caraman, Cristian, *Genuri ale muzicii protestante*, București, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2011.
- * Caraman, Cristian, *Muzica protestantă modernă*, București, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2011.
- * Caraman, Cristian, *Repere istorice ale muzicii protestante*, București, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2011.

17 Cristian Caraman, *Muzica protestantă modernă*, București, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2011. Text adaptat.

18 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 201-215.

- ✦ Caraman, Cristian, *Curs de închinare și muzică bisericească*, Pentru studii Universitare prin Învățământ online, Lecțiile 1, 2, Institutul Teologic Creștin după Evanghelie „Timotheus” din București, 2020.
- ✦ Latham, Alison, *The Oxford Companion to Music*, Oxford, University Press, 2002.
- ✦ Mureșan, Ionel, *Contribuții în sprijinul parcurgerii programei de Educație Muzicală și Muzică Bisericească*, Cluj-Napoca, 2005.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019.
- ✦ Vartolomei, Luminița, *Dicționar de Muzică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- ✦ *Dicționar Evanghelic de Teologie*, Editor general Walter A. Elwell, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2012.
- ✦ *Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX)*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1998.
- ✦ *Comunicarea – definiție. Elementele și scopul comunicării*, site: <https://clipsi.ro> › comunicarea-elementele-scopul, accesat în 01.07.2021.
- ✦ *Laturile personalitatii – Rasfoiesc.com*, site: <https://www.rasfoiesc.com-educatie-psihologie-Lat...>, accesat în 01.07.2021.
- ✦ *Personalismul este o tendință existențial teistică în filozofie ..*, site: <https://rum.agromassidayu.com> › personalizm-eto-ekzis..., accesat în 15.06.2021.